

ИНЖ. ИЛИЯ ШАРКОВ

Текстът е част от книгата на Стефан Саранеделчев "164 казанлъшки учители от 50-те и 60-те години на XX в." (изд. Кота, 2021 г.) и е публикуван с малки редакции за целите на Есториум с позволението на автора.

За него дългогодишният директор на казанлъшкия Техникум по механотехника и електротехника (ТМТЕ) инж. Христо Гъдев казва: „С идването ми в Техникума през есента на 1964 г. заварих един много подреден колектив от учители. Между тях бе и инж. Илия Шарков - една многостранно подготвена, развита личност. Занимаваше се предимно с металознанието. Със своите ученици правеше шлифове на металите. Когато открихме „Пневмо и хидроавтоматика“ той оглави тази специалност. Направи превод от руски език на една книга по тази специалност, която учениците ползваха като учебно помагало, защото в България по него време нямаше никаква литература на български език по тази специалност. Участваше активно в учебно-производствения процес. В термичното отделение на работилниците закаляваше с учениците инструменти, зъбни колела и различни други детайли на произвежданите в училището машини. Запомнил съм го като учител с голяма обич към професията.”

Инж. Таньо Танев (учил в ТМТЕ от 1959 до 1964 г.) си спомня: „Когато бях в 4-ти и 5-ти курс, през учебните 1962/1963 г. и 1963/1964 г. курсов (класен) ръководител ми бе инж. Илия Шарков. За специалността „Термична обработка“, която водеше, знаеше много и хората, на които преподаваше и им водеше практиката, след това станаха добри термисти. Той бе достолепен, благ, културен човек. В квартира с хазаин баба Донка на тогавашната улица „Хр. Курдов“ (сега ул. „Н. Самев“ – б. а.) в кв. „Кулата“ се събирахме съученици. Шарков живееше в съседна пресечка на ул. „Радецка“. Имаше моторетка, както казвахме „сбирцайн“ производство от части на различни мотопеди. Палеше я с изтласкване с двата крака и тя докато кажеше „пър-пър“ е вече е пред квартирата. Ние имаме дежурен, който следи дали ще дойде учител, но не всеки път успява да разбере кога Шарков е вече там. За всеки случай прозорецът отворен, защото вътре се пуши яко, а на масата има отворени учебниците по машинни елементи и др. Той влиза и първо поглежда към прозорците.. „Абе, Димитре Така се казваше съученика ни, на който бе квартирата - пушил си цигари.“ „Не е вярно, др. Шарков“ - отрича той. „Е, как

да не е вярно, прозорците отворени и пак мирише." Но Димитър не се предава: „Толкова четем и пишем др. Шарков, че ръкавите ми чак загоряха, та отворих прозорците да се проветрят." Никога обаче от тези проверки не направи проблем на някой ученик. По-скоро искаше да ни внуши да си пазим здравето.“

Подобни са спомените и на други негови ученици: Ганчо Донеv (IV-в курс, випуск 1966 г.): *„Инж. Илия Шарков бе велик човек, земен човек. пряк човек. Преподаваше ни по термообработка, както по практика в лабораторията. Никога не потъпкваше хората. Хващаше учениците да пушат, но не ги издаваше, а им даваше съвет да престанат да пушат.“*

Георги Бошнаков (IV-в курс, випуск 1966 г.): *„Имах такъв случай: влизам в час при него и той: „Бошнаков, дай цигарите!" Викам му: „Др. Шарков, какви цигари?" "Не се мотай, ами веднага ги давай!" - настоява той. Имах в джоба си кърпичка, кибрит и кутия „Арда“, от която бях изпушил преди това една цигара. Извадих и му я давам. Часът мина и той вика „Бошнаков, обади ми се след часовете да ти върна цигарите!" Действително тогава ми ги върна и вика: „Ето ти цигарите. Аз не пуша, но почерпих с две цигари колеги." Запомнил съм този случай за цял живот, защото ми даде урок да не пуша през учебно време. Пуших 13 години и после ги отказах до ден-днешен.“*

Илия Шарков е роден на 29 май 1921 г. в гр. Калофер. В Казанлък идва след като се жени за Фетка (Елисавета) Дудукова, която е от стар казанлъшки род от Куленската махала. Следва по специалността „общо Машиностроене" в Държавната политехника (сега Технически университет) София и го завършва семестриално с отличен успех. Защитава успешно и дипломната си работа, но за да се дипломира и стане инженер е необходимо да вземе и държавен изпит по задължителните тогава идеологическа науки „Диамат и истмат". Той тогава отказва да се яви на този изпит и дълги години не му бе присъдена инженерна специалност. През 1956 г. постъпва на работа в ТМТЕ - Казанлък и преподава там до своето пенсиониране. Ползваше се с огромен авторитет и сред учениците, и сред учителите, и останалия персонал на училището. Винаги бе готов да откликне с морална или материална помощ на своите колеги. Често те му доверяваха най-съкровени свои проблеми и му искаха съвети, защото знаеха, че той ще ги даде най-безкористно и ще съхрани само в себе си тези проблеми. Много от неговите колеги и приятели го увещаваха да надмогне наслоената в него през годините неприязън към политиката и идеологическите науки, за да вземе съответния изпит и бъде признат официално за инженер. Той обаче бе непреклонен. В действителност Шарков и без това официално признание имаше свръхзнания за

няколко инженери взети заедно. В средата на 60-те години отпадна изискването в техническите висши учебни заведения да се държи държавен изпит по идеологическите науки и едва тогава Шарков с получи дипломата. Още в края на 50-те години на ХХ в. под негово ръководство термичното отделение на Техникума е обзаведено с най съвременните за времето пещи, генератор ГИ (ТВЧ), а за металографски анализ и механично изпитване е обзаведена лаборатория. От края на 60-те години инж. Илия Шарков става първият научен ръководител на изградения по това време към техникума клуб за Техническо и научно творчество на младежта (ТНТМ) и остава такъв до 1981 г. Научен ръководител е на разработката „Хидравлична преса за изпитване на материалите на опън, натиск и огъване“, която е една от разработките, които отреждат достойно място на техникума в изложби и прегледи на ТНТМ. През 1964 г. е съучредител на кино и фото клуб в ТМТЕ. След разделянето през 1968 г. отделно на кино-клуб и на фото-клуб, той заедно с учителите Ив. Грънчаров и Ив. Мортев ръководи тези клубове.

По повод навършване на 60-годишната му възраст е удостоен с орден „Кирил и Методий“, първа степен (златен).

Със съпругата си имат две деца - син Пенчо и дъщеря Елена.